

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2016

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden 2017

Dnr 8/17

Överförmyndare
i Samverkan

HÄRRYDA • KUNGSBACKA • MÖLNDAL • PARTILLE

Bakgrund och syfte

Av stadens styrprinciper framgår att samtliga nämnder ska upprätta verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser. Planen är en styrande överenskommelse mellan nämnd och förvaltning. Den följs upp i berättelsen som ställs från förvaltning till nämnd.

Kommunstyrelsen tar del av båda handlingarna i informationssyfte som ett led i den lagstadgade uppsiktsplikten. Verksamhetsplanen syftar till att visa nämndens övergripande direktiv kring styrning av förvaltningen med fokus på förändring och utveckling inom kärnverksamheten. Stadens vision visar inriktningen och ligger till grund för strategisk planering och utveckling.

Uppdrag

Den kommunala verksamheten ska enligt stadens styrprinciper utvecklas och präglas av framsynt planering och god hushållning samt resultera i en samhällsservice som stämmer väl med kommuninvånarnas behov.

Året som gått - förvaltningschefens förord

Efter sammanslagningen av överförmyndarverksamheterna i Härryda, Kungsbacka, Mölndal och Partille under hösten 2015 har 2016 handlat om att arbeta ihop gruppen samt sätta gemensamma rutiner och processer. All personal i gruppen har arbetat hårt för att hitta sin plats i den nya organisationen och samtidigt haft fokus på en fortsatt hög kompetens- och ambitionsnivå på arbetet i verksamheten. Sammanfattningsvis kan sägas att verksamhetens år 2016 har varit ett omvälvande utvecklingsår!

Nämnden har under början av året legat efter med handläggningen av de ensamkommande barnen, som en följd av det ökade antalet barn som kommit till Sverige hösten 2015 och vintern 2016. Arbetsbelastningen gällande de ensamkommande barnen har varit fortsatt hög under hela 2016. Inströmningen av barn har minskat, men de som kom under hösten och vintern genererar fortfarande mycket efterarbete.

Trots det ökande antalet ärenden vad gäller ensamkommande barn var verksamheten mycket nära att uppfylla nämndens mål att ha granskat 100 procent av årsräkningarna för 2015 per den 31 oktober 2016. 92 procent var granskade per den 31 oktober 2016.

Carina Nordgren

Förvaltningschef stadsledningsförvaltningen

Verksamhetens förutsättningar

Mölnadal Vision 2022

Mölnadal är den hållbara staden där alla får chansen. Med mod och kreativitet förstärker vi Västsverige. Så lyder sammanfattningen av Mölndals vision.

En viktig del av visionen är dess tre fokusområden med tillhörande visionsstrategier. Till fokusområdena knyts mål som på kortare sikt ska styra den kommunala organisationen. Dessa mål är beslutade av kommunfullmäktige och återges i verksamhetsplanen.

Grundläggande värden

Överförmyndarverksamheten ingår i stadsledningsförvaltningen. Visionen innehåller tre fokusområden med tillhörande visionsstrategier. Dessa värden integreras i verksamheten.

Stadsledningsförvaltningens kärnvärden har under 2016 präglat överförmyndarverksamhetens dagliga arbete och utmanat till fortsatt verksamhetsutveckling med hög kompetens inom verksamheten. Servicen och professionalitet har varit i fokus för att hjälpa stadens medborgare och för ett bästa möjliga Mölnadal, varje dag. Överförmyndarverksamheten bedöms ha en hög professionalitet med hög kompetens och utbildad personal. Verksamheten genomsyras av ett stort engagemang.

Omvärldsperspektiv och förutsättningar

Överförmyndarnämnden har årligen haft en ökning av antalet ärenden inom nämndens ansvarsområde. Nämnden har planerat utifrån en hög arbetsbelastning under de närmaste åren. Den ökade komplexiteten i överförmyndarens arbete samt med större och tydligare krav i lagstiftningen är en bidragande orsak till att samverkansorganisationen Överförmyndare i samverkan med Härryda, Kungsbacka, Mölnadal och Partille arbetar fortlöpande med att förbättra verksamheten för att kunna möta dessa krav samt öka rättssäkerheten och effektiviteten.

Ensamkommande barn

Antalet ensamkommande barn som kommer till Sverige för att söka asyl har på årsbasis fortsatt att öka. Under 2016 har 2 095 ensamkommande barn sökt asyl i Sverige. År 2015 kom det 35 369 ensamkommande barn. För Mölndals vidkommande har arbetet med de ensamkommande barnen ökat kraftigt de senaste åren. Handläggningstiderna när det gäller att förordna god man för ensamkommande barn har förbättrats jämfört med sista kvartalet 2015 då den var orimligt lång. Handläggningstiden att förordna en ny god man är åter ca en dag. Det har varit ett stort engagemang bland medborgarna att hjälpa till i samband med den stora inströmningen av ensamkommande barn. Många utbildningar har anordnats för att bli god man för ensamkommande barn, vilket har medfört att nämnden 2016 haft en god tillgång till gode män.

Sedan juli 2016 finns en tillfällig lag som ska gälla i tre år som tillfälligt begränsar möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Flyktingar och alternativt skyddsbehövande som beviljas

skydd i Sverige ska beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd i stället för permanenta uppehållstillstånd, vilket tidigare har varit huvudregeln. Vid det första prövningstillfället ska de som bedöms ha flyktingskäl få ett tillstånd på tre år. Alternativt skyddsbehövande ska beviljas ett uppehållstillstånd på 13 månader. Rätten till anhöriginvandring är också begränsad.

Regeringen har i juni 2016 skickat ut ett förslag till nytt ersättningssystem för mottagande av barn och unga. Utgångspunkter för det nya systemet ska enligt regeringen vara ett förenklat regelverk med fler schablonersättningar, minskad administrativ börda och förbättrade planeringsförutsättningar. Enligt nuvarande regelsystem ersätter Migrationsverket kommunerna för de faktiska kostnaderna för god man under asylperioden. Det nya förslaget innebär att det kommer att betalas ut en schablonersättning på 52 000 kronor per asylsökande ensamkommande barn till anvisningskommunen. Ersättningen avser att täcka kostnader för transporter av barn, socialtjänstens utrednings- och uppföljningskostnader, tolkkostnader, kostnader för god man och andra relaterade kostnader. Ersättningen ska betalas ut automatiskt till anvisningskommunen när barnet har tagits emot.

Regeringens nya förslag försämrar och ger allvarliga konsekvenser för överförmyndarsamheten ur ett ekonomiskt perspektiv. Den föreslagna ersättningen beräknas inte täcka kostnaderna som istället enligt Sveriges Kommuner och landstings direktiv beräknas uppgå till sammanlagt 62 500 - 70 500 kronor per barn. Förslaget innebär också att någon ersättning för godmanskostnader i flera avseenden inte alls kommer överförmyndaren till godo eftersom anvisningskommunen, som enligt förslaget ska få ersättningen, inte alltid är samma kommun som behörig överförmyndare. Det finns idag inte något lagstöd för att överförmyndaren ska kunna kräva denna ersättning från en annan anvisningskommun.

Framtidsfullmakter

Regeringen har i en proposition (prop 2016/17:30) föreslagit en lag om framtidsfullmakter som ger enskilda en möjlighet att utse någon som kan ha hand om deras personliga och ekonomiska angelägenheter om de senare i livet inte själva kan det. Framtidsfullmakter utgör ett alternativ till ordningen med god man och förvaltare och utgör ett komplement till vanliga fullmakter. Framtidsfullmakten blir giltig när den enskilde förlorar sin beslutsoförmåga. Lagförslaget innebär troligen en minskning av antalet godmanskap men samtidigt ytterligare arbetsuppgifter bland annat genom att överförmyndaren i vissa fall ska ta ställning till om en fullmaktshavare ska förbjudas att bruka fullmakten.

Strategier och satsningar

Nämndens inriktningsmål - övergripande mål - är att skydda underåriga och vuxna som helt eller delvis saknar beslutskompetens från rättsförluster. För att nå målet har nämnden en strategi som går ut på utbildning och information samt att se till att det finns tillräckliga resurser för granskning av årsredovisningar och kompetensutveckling av enhetens personal. De viktigaste strategierna för att på bästa sätt uppfylla det övergripande målet är att prioritera och ge löpande information till ställföreträdare, myndigheter, tillhandahålla viss utbildning av ställföreträdarna samt att utöva tillsyn i tid för att upptäcka oegentligheter.

Överförmyndarverksamheten har deltagit i ett flertal utbildningsinsatser under året. Bland annat har verksamheten medverkat vid tre godmansutbildningar för ensamkommande barn samt medverkat vid ett flertal interna utbildningar i staden. Intresset från allmänheten är stort att ta uppdrag som god man för ensamkommande barn och många intresseanmälningar från nya ställföreträdare har, som en följd av bland annat utbildningsinsatserna, inkommit till nämnden. Informationen på hemsidan uppdateras löpande. Informationsbrev skickas vid minst två tillfällen per år ut till de gode männen för ensamkommande barn med aktuell information och ny lagstiftning.

Överförmyndarverksamheten har fortsatt haft en samverkan med GR-kommunerna om information, utbildning och gemensamma rutiner. Återkommande träffar har genomförts med överförmyndarhandläggare i GR-kommunen under året. Utbildningar, handlägningsrutiner och aktuella frågor har diskuterats. Verksamheten har fortsatt att arbeta med arbetsrutiner, mallar, informationsblad och blanketter. Personalen har deltagit i ett flertal utbildningar samt vid Föreningen Sveriges Överförmyndares konferens i Malmö i augusti.

Avstämningar av hur granskningsarbetet och det övriga arbetet fortskrider görs regelbundet varje vecka i verksamheten och vid lägesrapport till nämnden i juni månad. Nämndledamöterna har enligt internkontrollplanen gjort stickprovskontroller vid tre tillfällen under året och har inte haft något att erinra vid kontrollerna.

Samarbeten med andra nämnder och förvaltningar

Överförmyndarverksamheten har löpande under året haft en dialog med social- och arbetsmarknadsförvaltningen kring de ensamkommande barnen. Utbildningar om reglerna kring godmanskap och förvaltarskap har hållits för tjänstemän både inom social- och arbetsmarknadsförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen samt för socialtjänsten i de andra tre kommunerna. Utbildningsinsatserna har varit mycket uppskattade och har skapat förståelse för varandras verksamheter.

Väsentliga förändringar

Den nya organisationen (Överförmyndare i samverkan) fick en tuff start då inflödet av ensamkommande barn ökade stort under hösten 2015. Arbetsbelastningen för verksamheten har varit mycket hög.

Vid årets början anställdes två administratörer som började i mars 2016. Två administratörs tjänster har inneburit stor avlastning för handläggarna. Verksamheten har, till följd av det stora inflödet av ensamkommande barn, av alla fyra kommuner beviljats ett överskridande av budget för att få resursförstärkning med en handläggare för ensamkommande barnärenden. Det har under året varit viss personalomsättning, vilket har påverkat arbetsbelastningen. Organisationens första år har haft fokus på att få ihop ett enhetligt arbetssätt med en gemensam syn på myndighetsrollen.

Ekonomi och volymer

Överförmyndarnämnden uppvisar ett positivt resultat för år 2016 om 1,1 mnkr i förhållande till budget. I resultatet ingår intäkter avseende extraordinära kostnader från Migrationsverket, ansökta för 2015 på ca 0,5 mnkr och motsvarande ansökan för 2016 uppskattas till ca 0,1 mnkr, totalt 0,6 mnkr.

Vad gäller arvoden och kostnadsersättningar avseende godmanskap, förvaltare och förordnande förmyndarskap redovisar nämnden ett överskott, exklusive intäkter för extraordinära kostnader, på 0,4 mnkr. Under året har verksamheten arbetat med att särredovisa de utbetalningar som avser godmanskap för ensamkommande barn och övriga ärenden. Av de arvoden och andra kostnader, till exempel tolkkostnader, som är kopplade till ensamkommande barn så har nämnden under året återsökt ca 6,5 mnkr från Migrationsverket. Kostnaderna har dock uppgått till strax över 6,6 mnkr. Arvoden och kostnadsersättningar kopplade till övrigt godmanskap visar på ett överskott mot budget på 0,5 mnkr vilket innebär ett positivt resultat på totalt 0,4 mnkr.

Överförmyndarenheten redovisar tillsammans med den politiska verksamheten ett överskott på 0,1 mnkr. Detta främst på grund av vakanser på personalsidan.

Totalt för hela nämnden, inklusive återsökningar för extraordinära kostnader, redovisas därmed ett överskott på 1,1 mnkr.

Resursfördelning, netto tkr	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016
Överförmyndarenheten	1597	2456	2374
Överförmyndarnämnden	170	195	178
Arvode och kostn.ers stf	2443	2749	1695
Summa	4211	5400	4247

Fullmäktigemål

7. Mölndalsbornas möjligheter att påverka frågor som rör deras vardag och att ta ansvar för stadens utveckling ska öka.

Inriktning från Majoritetens programförklaring: Vi vill utveckla metoder för att öka dialogen med våra medborgare. Ett särskilt fokus ska läggas på barn- och ungdomars inflytande. I arbetet med att ta fram en ny översiktsplan blir dialogerna ett viktigt inslag. Att stadens tjänster mot medborgare och näringsliv också fungerar på ett enkelt sätt är en viktig förutsättning.

Fullmäktigemål

8. Andelen Mölndalsbor som upplever god hälsa ska öka.

Inriktning från Majoritetens programförklaring: Ett livaktigt kultur- och fritidsliv ökar förutsättningarna för en god hälsa. Vi vill att Mölndal strategiskt arbetar för hur vi ökar tillgängligheten för våra invånare att kunna delta i aktiviteter. Ett nära samarbete mellan staden, civilsamhälle och näringsliv kan också bidra till att hitta nya lösningar. Folkhälsorådet bör vara rådgivande i att utveckla dessa samarbetsformer.

Mål fastställt av överförmyndarnämnden

Tillsynen genom granskningen av årsräkningarna ska vara mer effektiv, god och rättssäker. Samtliga årsräkningar ska vara slutgranskade den sista oktober 2016. Genom en högre granskningstakt ökar rättsäkerheten för huvudmännen. Nämnden kan på så sätt snabbare säkerställa att ställföreträdarna på ett bra sätt sköter sina uppdrag och att huvudmännen får ett så gott liv som möjligt. Kopplat till årsräkningarna fattas arvodesbeslut, dessa fattas i samband med att granskningen slutförts. Att ha en hög granskningstakt innebär även att ställföreträdarna får sina arvoden i god tid.

Målet kring granskning av årsräkningar uppfylldes inte helt under 2016. Vid oktober månads utgång hade 92 % av årsräkningarna granskats, det återstod då 57 stycken årsräkningar att granska. Orsaken till årets något sämre resultat är bland annat ny personal och att granskningen kom igång sent eftersom inga administratörer fanns på plats.

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Nivå 2016	Nivå 2018	Utfall 2016
ÖFN Årsräkningar, andel slutgranskade per 31 oktober	100%	92%	100%	100%	92%

Mål fastställt av överförmyndarnämnden

Allmänheten, huvudmän och ställföreträdare ska kunna lita på att enskilda ärenden hanteras med god kompetens, likabehandling och med hög rättssäkerhet.

Varje år granskar Länsstyrelsen överförmyndarnämnden. Ett godkänt betyg från Länsstyrelsen är ett bra mått på att nämnden utövar sin tillsyn på ett gott sätt. Trots den omställningen som varit att gå från att hantera en kommuns ärenden, till att hantera fyra kommuners ärenden har Länsstyrelsen funnit att tillsynen utövas på ett gott sätt med en hög ambitionsnivå av kompetenta handläggare. Akterna är i mycket god ordning och noggrant skötta.

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Nivå 2016	Nivå 2018	Utfall 2016
ÖFN Länsstyrelsens utlåtande vid inspektion anger att tillsynen utövas på ett gott sätt (1=ja, 0= nej)	1	1	1	1	1

Fullmäktigemål

10. I Mölndal ska graden av socialt deltagande, integration och egen försörjning öka.

Inriktning från Majoritetens programförklaring: Vi har grupper i vårt samhälle som idag som har svårare att ta sig in på arbetsmarknaden. Vi vill göra särskilda insatser mot dem och det kan med fördel göras i samverkan med närings- och föreningsliv. Vi vill se en större samverkan med sociala företag och hitta en bra modell för att skapa fler feriejobb ihop med näringslivet.

Mål fastställt av överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden ska säkerställa en god tillgång och kompetens på gode män för ensamkommande barn.

Genom kompetenta och utbildade gode män för ensamkommande barn kan de ensamkommande barnens rätt tillvaratas på ett bättre sätt och bidra till större möjlighet till integration i samhället. Trots den stora ökningen av antalet ärenden med ensamkommande barn har tillgången varit god. Intresset från allmänheten att gå godmansutbildning för ensamkommande barn har varit stor.

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Nivå 2016	Nivå 2018	Utfall 2016
ÖFN Antal godmansutbildningar för ensamkommande barn, samverkade med utbildningsförbund	1	2	3		3

Internt fokus

Fullmäktigemål

11. Mölndals stads attraktivitet och tydlighet som arbetsgivare ska stärkas.

Inriktning från Majoritetens programförklaring: Rätt till heltid och möjlighet till deltid är inriktning som Mölndal ska arbeta efter liksom jämställda och jämlika arbetsvillkor Vi behöver ta ett krafttag för särskilda ålders- och yrkesgrupper för att komma till rätta med den ökade sjukfrånvaron. Vi vill sätta ett särskilt fokus på ett hälsofrämjande arbetssätt och hitta bra modeller för att förstärka friskfaktorer på våra arbetsplatser. En grundsten för detta arbete är att stärka ledarskap och chefskompetensen i staden. Vi ser positivt på innovativa lösningar när det gäller att utveckla nya arbetstids- och verksamhetsmodeller.

Intern kontroll

Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde och ska planera och prioritera arbetet med utveckling av rutiner för att stärka den interna kontrollen.

Åtgärder intern kontroll

Internkontrollplanen innehåller ett antal aktiviteter för uppföljning och tillsyn av att den interna kontrollen fungerar, dvs om rutiner fungerar, om regler efterlevs, om uppdrag utförs, om inbyggda och normalt förekommande kontrollmoment fungerar etc. Internkontrollplanen innehåller även vem som har kontrollansvar och vem/vad resultatet rapporteras till. Kontrollmomenten har genomförts enligt interkontrollplanen under 2016. Inga vidare åtgärder har behövt vidtas.

Uppföljning enligt intern kontrollplan

Varje nämnd ska enligt reglementet för intern kontroll årligen anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Avrapportering av intern kontrollplanen görs i verksamhetsberättelsen.

Enligt internkontrollplanen har nämndledamöter och ersättare vid tre tillfällen under året utfört stickprovskontroller. En avrapportering av internkontrollplanen har skett vid nästkommande nämndsammanträde. Samtliga moment enligt internkontrollplanen har utförts i enlighet med planen.

Stadens gemensamma områden

Nämnden som arbetsgivare

På grund av överförmyndarnämndens storlek hänvisas till kommunstyrelsens verksamhetsberättelse avseende rubriken Nämnden som arbetsgivare.

Bemötande

På grund av överförmyndarnämndens storlek hänvisas till kommunstyrelsens verksamhetsberättelse avseende rubriken Nämnden som arbetsgivare.

Folkhälsa

På grund av överförmyndarnämndens storlek hänvisas till kommunstyrelsens verksamhetsberättelse avseende rubriken Nämnden som arbetsgivare.

Säkerhet

På grund av överförmyndarnämndens storlek hänvisas till kommunstyrelsens verksamhetsberättelse avseende rubriken Nämnden som arbetsgivare.